

ШЫН

СОВЕТ ЗВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1955
СЕНТЯБРЬ
14
СРЕДА
№ 185 (3379)

Өртөз 20 коп.

Чурттун колхозтары болгаш совхозтары тараа белеткедериин плавин күсөдип турар (1 арын).

Н. Лопсан. — Болхота удуртулган экижидер (1 арын).

В. С. Васютин. — Бүдүрүчү куштерин шын сайгара тургузары — социалисттик экономиканын чаа көдүрүштүктүнүң чугула чүгү (2 арын).

В. Түмөтөй. — Каа-Хем районунун «Тилелге» колхозунда (2 арын).

А. Бичижик. — Бездир чылын тарылганын чар аңдарылыгынын темпиги күштелдирер (3 арын).

С. Алеев. — Лекция пропагандалагы экижидер (3 арын).

Роман Верфель. — Польшада культура-

ның социалисттик утка-шынары дөшт демисел (3 арын).

Вл. Новосольцев. — Делегийн чымын намыздарынын байырламы (4 арын).

Польша-совет найыраг айымын Варшава байырым ажиттынамы (4 арын).

Британ тред-юнионнарынын 87-ги конгрессин доозуган (4 арын).

Конгресстин резолюциялы (4 арын).

Партия чырыдышыкынының системазынга чаа өөредилге чылының мурнуу чарында

Октябрь 1-де партия чырыдышыкынының системазынга чаа өөредилге чылы өгөдөр. Ам партия организацияларында чаа өөредилге чылынга ажы-шчы белеткел чоруп турар. Хей-хей областарга болгаш хоорайларга политшколаларнын база бөлүмөриин лекторларынын, пропагандаларнын билиги бедидер качаа-дер арткалган. Партия чырыдышыкынының четкини тодаратынын, лекторлар, пропагандалар болгаш консултанттар шын азыры дооступ турар.

Партия чырыдышыкынының системазынга чаа өөредилге чылынга белеткел СЭКП ТБ-нын июль Пленумунун төөгүдүг шийтирлеринин болдурган ажычы чоннарынын политиктиг болгаш бүдүрүгө талазы-биле улуг көдүрүштүктүнүң байдалыга калбарып турар. Партиянын ХХ съездинде алдар болдурган бүгү устулук социалисттик чарыкы калбарыпшаан, партия организациялары партиянын удуртканы улус ажы-агынын узам ыңай хөгжүдериин программанын пропагандаларнын талазы-биле аны-бүгү хевирлерин болгаш методтарны ажылап, оңу күсөдиринче хоорайны болгаш көдөниң бүгү ишчилерин мобилизастап турар.

СЭКП ТБ-нын июль Пленумунун шийтирлерин Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактың өскө-даа шийтирлерин пропагандалаары партия чырыдышыкынының четкиниге бүгү өөредилге ажылынга чугула чери өгөдөр. Партия организациялары үзөтүрүчү болгаш көдө ажы-агынын экономикаынын база техникаынын айттыргаларнын талазы-биле үргүчү лекциялар номчурун хандырар, партия, ажы-агы активинге болгаш инженер-техниктиг ажыдакчыларга экономикаыт семинарлар четкини калбартып ужурут.

Партиянын болгаш чазактың шийтирлерин өөрип республикалык, крайнык, областык, бүдүрүгенин, колхозтун амыдыралы-биле чарыкыс холбоолук чорупунар, массаның чогадыкчы инцидент-вазын бүгү кемчелдер-биле хөгжүдериңе арганы бээр ужурут. Партия комитеттерин болгаш партия библиотекалары пропагандаларнын кичээлге белеткенеринге бүгү талазы дузаны көргүдөр, аларын үзөтүрүчү болгаш көдө ажы-агынын хөгжүдериин дугайында, чарыкычларынын болгаш мурнакчы бүдүрүгелеринин коллективтеринин чаа техникаын шийтээдир, күш-ажылын бүдүрүчүлүгү бедидер, бүдүрүгенин организастагынын экижидер талазы-биле ажылынын туржугалынын дугайында чер-черин амыдыралчы материалдары-биле хандырар күдээлгелер. Чер-черин удурткучу партия болгаш совет ажыдакчылары, бүдүрүгелерин директорлары болгаш кол инженерлери, экономистер, дөдөн өөредилге черлеринин болгаш техникумдарынын политэкономика башкылары экономика эртемнин болгаш экономиканын болуун айттыргаларнын талазы-биле белеткелерин пропагандалар, лекторларга, консултанттарга болгаш теориятыг семинарларын удуртуучуларынга кыгырыкчы дугайында салгы салыр керек.

Сөөгү үдө бистин кадрларынытын Марксесчи-ленинчи политиктиг экономиканы болгаш экономиканын болуун айттыргаларын өөрипте сонургалы дыка өскөн. Партия организацияларынын күдээлгези база, коммунистерин өскөн белеткелерин долу хандырар болуру. Политиктиг экономиканы өөрип чорук кадрларын бо үениң капитализмнин хөгжүдериинин доолууларын, социализм болгаш коммунизм тудушкунунун доолууларын билгилери-биле чөсөдөр, бистин Төрөөн чуртувустун чагай чорутууга үрөтүлгө ажыдаарына олар дузалаар.

Пропаганда ажылында кол чүе болза, белге идеялыг утка-шынар, амыдырал-би-

ле чарыкыс харылзаа болгаш коммунисттик тургузушкунун практикаы-биле тудуш харылзаа болуру. Партия организацияларынын хүлээлгези болза, пропагандалар катраанын Коммунисттик партиянын байлак политиктиг туржугалынын билгиле, марксесчи-ленинчи ханы билгилери-биле чөсөдөр болуру. Пропагандистер боттарынын соругалынын деңгелинде турар төзөдө, олар билгилерин үргүчү бедидер, боттарынын ажылынга чогадыкчы хамааржыр, болуп турар болушкундарын аналгытээр, амыдыралдан өөрип болгаш чаа амыдыралды тударында дузалаар ужурутлар. Өөредилге чылының өгөдөрүнө чедир арткан үдө партия чырыдышыкынының четкиниң бүгү адыралын билгилег болгаш туржугалыг пропагандалар-биле хандырар, пропагандаларнын үргүчү ажылаар семинарларынын ажылы өгөдөр керек.

Коммунистерин политиктиг өөредилгениң четкини партия чырыдышыкынының четкиниң канчаар тургустунан быдан база хамааржыр. Бо херекке чугула түвө болза, кичи бүрүтү-биле ажы болуру. «Правданың» корреспондентинин мерзепел турары-биле алырга, Иркутск областың чамдык партия организациялары бо талазы-биле улуг четкестерин болдуруп турар. Чаа өөредилге чылынга белеткелди хей-хей айттыргалары ам-даа шийтирлетинген. Политиктиг өөредилгениң хевирлерин шийтирине коммунистеринин негелдери үргүчү өскө барымдалап турар.

Партия чырыдышыкынының четкини четкелери эки туранын принципни салгырынга үдөнөп чорутунар ужурут. Болуп деп турар өөредилгени дугайында коммунист бүрүтү-биле беседалар чорудуу, марксесчи-ленинчи теориянын өөрипте хевирлерин болгаш методтарын шийти алырынга, кичи билгилерин бедидеринге долу арганы берип турар партия организациялары шын кылып турар. Оңу чорударда СЭКП Уставы болуунуң билгилерин бедидер, марксесчи-ленинчинин үдөнөпте шийтээдир алыр дөшт үргүчү ажыдаарын партия бөжүгүнүңө хүдээп турарын көздөдө утпас керек.

Эрткен чылын коммунистерин чарыктап хей кезин партия чырыдышыкынының четкиниге кирген, марксесчи-ленинчинин теориянын боттары өөрип турган. Иңдиг эштеринин саны чугаакко өскө, ол чорук бистин кадрларынытын политиктиг бот өөредилгенин организастарында улуг кичээлгези салгыры неген турар. Бот өөредилгеге коммунистер кандык эртемни, айттыргаларын болгаш литератураны шийти алырынга дузалаары эргөкчүгү болуру. Ол чорук политиктиг бот өөредилгеге бир-ле дугаар кирип турар эштерге онза чугула.

Теорияны бот өөредилге-биле өөрипте шийтирлөө эштер марксесчи-ленинчинин талазы-биле боттарынын билгилерин бедидер дөшт үргүчү ажыдаарынын дугайында партия организациялары салгы салыр ужурут. Бот өөредилгени шийти алган чамдык коммунистер ай-айы, а чамдыкта чык-чыкы-биле холга ном тутпай баар болгаш лекцияларга сонургалы чок, семинарларга, беседаларыкына болгаш өскө-даа хемчелерге кирешес чоруктары чок кыдыр керек.

Марксесчи-ленинчи теорияны боттары өөрип турар эштерге лекция пропагандалы дыка дузалык болурун туржугала көргүскөн. Иңдиг эртемгер болгаш марксесчи-ленинчинин теориянын чугула айттыргаларын талазы-биле лекциялар номчулганын организастар төздөдө, партиянын хооромдарынын болгаш райкомнарынын чамдык лекторий боттарынын ажылы чогур өйүндө өгөдөр чугула. Марксесчи-ленинчи теориянын талазы-биле чон ортузунга лекциялар орга-

низастарына онза кичээлгези салыр херек. Эрткен өөредилге чылында чамдык партия организациялары лекторийлерге дайын алгаш, лекция дайынаынын болгаш сүмөлөтүнүн литератураны номчаанынын сөөгүндө, семинарларга саналондарын сөчүрүн күзөн коммунистерге теориятыг семинарлар организастап турган. Иңдиг практика болуп бүрүтү-биле шыныктан, оңу калбаа-биле ажылаар херек. Иңдиг семинарларнын ажылы өөредилге чылынын ортаа үениңге соңгарлатыныс ужурут. Партия организациялары амыдагаштан эгелеп теориятыг семинарларын удуртуучуларын шийти алырында дугайында, оларын сургаарынын, семинарларын ажылы планынын дугайында салгы салыр ужурут.

Марксесчи-ленинчи теорияны боттары өөрип турарыга теориятыг-даа, методиктиг-даа консултанттар хөйүн бээр. Эрткен өөредилге чылында консултанттар чогур өйүндө шийти албас таларылаар турган. Ам консултанттар ажылы өң калбак негелдериин алыр ужурут. Украинанын, Свердловскинин, Саратовтун болгаш өскө-даа областарын партия организацияларынын туржугалы эки үрөтүндөй көргүскөн, олар көдө партия организацияларынга, а ол ышкан район төүндөн ыраак турар, иччалаак бот-боттарыга чок кичегинери өскөн санын партия организацияларынга консултанттар пунктуларын тургускан. Ол консултанттар пунктуларын литература, география карталары, көргүзүп материалдары-биле хандырары, консултанттарын чорударыга политик талазы-биле билгилег ишчилерин партия активдин болгаш чер-черде интеллигенттердин шийти алыры эргөкчүгү чугула.

Партия чырыдышыкыны партия библиотекалары улуг ужурудузың. Оларда марксесчи-ленинчи литература, көргүзүп материалдары, мерзепалдык консултант карталар бар. Партия библиотекаларынын аргаларын калбаа-биле ажылаар, партия чырыдышыкыны оларын организастык рөлүн көдөр. справка-библиография болгаш консултанттар ажылы аналгытээр, библиотекаларда бар ном фондустарын эң ажылаарын чели алыр керек.

Хей-хей коммунистер боттарынын политиктиг билгилерин бөлүмгөргө болгаш политшколаларга бедидерин күзеп турар. Партия организациялары школаларын болгаш бөлүмгөргө ажылында боттарынын кичээлгези комитетасы, оңу чаягаар агышыкычче кирбес ужурут. Чамдык партия организацияларында бөлүмгөргө болгаш политшколаларын узуткаарычче кирген чорукту чөгүтү деп санап болбос. Политшколаларын тургузары мурнакчыларын иңдиг болгаш политик талазы-биле деңгези аргалык болза чангыс аай болурун чели алыр, кайы-бир эртемни өөрипте коммунистерин күзели болгаш хөүтүн өөрип көрү эргөкчү чугула.

Чер-черин партия комитеттеринин болгаш оларын пропагандалы база агитация килдестеринин соругалы болза, чаа өөредилге чылынга белеткелди чогур өйүндө база организастык доозарында партия организацияларында дузалаары, пропагандалы ажылынын идеялыг деңгези улум ыңай бедидерин хандырар болуру. Болуп деп турар өөредилгеге белеткелди чоруп турарын чер-черде парылга болуун кошканы дөшт контролдуун алаанга алыр, четкестерин даям болгаш чогур өйүндө илердир ужурут.

Кичээлдерге организастык белеткел партия чырыдышыкынының системазынга бүтү чаа өөредилге чылы чедикшиинерин болурунга улуг ролду ойнаар.

(«Правданың» сентябрь 11-деги мурнуу чүүлү).

Партия өөредилгезинге белеткел

1955—56 өөредилге чылынга утуштур партиянын политбөлүмгөриинин дың начыларын четкелөөшкөн Току районунун «Май 1-ки» колхозта чогур үениңге доозуган.

Партиянын политбөлүмгөриинин дың начыларын четкелөөшкөн коммунистеринин көзүндө, ажы-турасын барымдалап, ылаңгыга түстү дымдакчылар-биле беседаны чоруткан. Оң түнелинде политбөлүмгөриинин четкелөөшкөн эрткен чылындагы болаарга бо чылын өздөн эки чоруттунган.

Партия төөгүтүнүн дочу күзүн өөрипте талазы-биле кол хевирин болгаш күмгө өөрип-биле 19 эки, В. И. Лениннин амыдырал-чурталгазын болгаш ажы чорудулганын өөрипте талазы-биле бөлүгүмө 11 кичи бижиткен. Бүдү билгилег база назы-хары улгаккан коммунистерге тайыбырларын болгаш беседаларын кылырынч талазы-биле болуун белеткелди активчиин партия организациясы тускай төүмүлган.

Колхозтун коммунистеринин хей яруузу

партия чырыдышыкынын политбөлүмгөриинде хаара туттунган, иччалаар сүт-баран фермаында ажылап турар коммунистер мыда тургустунган 19 эки дың начылык агрозоотехниктиг курста өөрип кирерлер.

Элэн хей коммунистерин күзелин барымдалаап, агрозоотехниктиг курста колхоз төүндө база организастаап, Политбөлүмгөргө, агрозоотехниктиг курстар шырак белеткелди пропагандалар болгаш башкылар-биле хандыртылган.

Сентябрь 25-те танкистер хуну

Сентябрь 25-те совет улус болгаш оң Чечестир Күштери танкистер хунун демделдирер. Бо байырдык таваршытыр Москванын ДОСААФ эге организацияларында болгаш шериг кескестерин Совет Армиянын куук танк болгаш механизастаптан шериглеринин кайтамчыктыг төөгүтүн дугайында, Ата-чурттун Улуг дайынын чыдарында танкистерин маалдык чорунун дугайында беседалар чоруп турар.

Армияга, ужал-чүгү болгаш флотка дузалаарынын Бүгү-өзгөл эки-тура инциденттин Төп Комитеди илеткелчилерге болгаш бедидерге тускай блөкнет үндүргөн. Подполковник Ф. Копаецки «Совет кууктыг шериглер» деп чүүлүнге танканың төөгүтүн дугайында, совет кууктыг танк шеригдерин тургузарында болгаш организастарында Коммунисттик партиянын ролунун дугайында, даштык эзелкчилер-биле тудушкуннарда бистин танк

кестеринин маалдык чорунун дугайында чугаалап турар.

Келер байырылга дурдуган көргүзериин урал-чүүлүнү күрүнө парылгаы өңүтүп шаяктар үндүргөн. Совет Армиянын М. В. Фрунзе аттыг Төп бажынынын библиотекасында номнар дегелгези ажытылган. Иңдиг дегелгелерин өскө-даа библиотекаларда белеткел турар.

(СЭТА).

Чурттун колхозтары болгаш совхозтары тараа белеткелдеринин плавин күсөдип турар

ХАБАРОВСК КРАЙ

Хабаровск крайнын колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчылары тараа болгаш өскө-даа көдө ажы-агы продукттарын күдөдөрүн күдөдөрүнүн талазы-биле СЭКП ТБ-нын Пленумарынын шийтирлерин күсөттишкан, Совет Эвелелиниң Коммунисттик партиянын ХХ съездинде төлөптүг ужуражырга белеткенмишкан, тараа

белеткелдеринин күрүнө плавин хуусаа бетинде күсөткен. Күрүнөге тараа дузаары үргүчүлөп турар.

Крайнын колхозтары болгаш совхозтары ажы-агы чылынын 10 айларынын ишинде саар илек бүрүтүндө сүт саалдазын 300 килограмм бедиткен.

Хабаровск край дагаа чуургалары бе-

леткелдеринин болгаш садып алырынын күрүнө плавин база күсөткен.

Көдө ажы-агы култураларын ажаап алдыры доозарынын, иңтигин мал ажылынга бөдүн, чулукту болгаш концентраттан чөмөр белеткелерин талазы-биле ажылы колхозтарында болгаш совхозтарында чоруду турар.

ТУЛА

Көдө ажы-агы күштүг көдөрүн дугайында СЭКП ТБ-нын төөгүтүг Пленумарынын шийтирлерин күсөттишкан база Совет Эвелелиниң Коммунисттик партиянын ХХ съездинде төлөптүг ужуражыр дөшт социалисттик чарыкты калбарташ, Тула областың колхозтары болгаш совхозтары тараа белеткелдеринин болгаш садып алышыны күрүнө плавин хуусаа бетинде күсөткен. Областың колхозтары плавин ажы күрүнөге 1,2 миллион пудтан өвөшт өскө тарааны немей дузаарлар.

Колхозчулар, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчылары Тула областың үзөтүрүчү бүдүрүгелеринин болгаш организацияларынын ажычы чоннарынын идеялыг дузалачымы-биле дүжүт ажаап алдыры

доозар талазы-биле ажылы чорудуп турар. Областың колхозтары 1956 чылдын дүжүдүнө чазын тарыр култураларын үзөтүрүчүлөп үрүп алыр, мал чөмөни болгаш иңтигин өскө-даа фондустарын белеткен турар.

Кукуруза ажаалгачы болгаш силос салышыкычче колхозтар болгаш совхозтар эгелеп кирешкен. Тула областың мал ажылынын ажыдакчылары сүт саалдазынын талазы-биле боттарыга алган социалисттик хүлээлгелерин күсөдир дөшт чүгүчүлөп демисеп турар. 1954 чылдын октябрь 1-ден 1955 чылдын сентябрь 1-ге чедир үдө 1953—1954 чылдарын ол-ла үзөндө турганында 25 хуу хей сүт колхозтарда саап алдылган. Обласка док-

таадып берген сүт белеткелдеринин болгаш садып алышыкынынын күрүнө плавин октябрьда күсөдирин колхозтар болгаш совхозтар хүлээп турар.

Көдө ажы-агы амыдырал чедикшиинин доозар, көдө ажы-агынын бүтү продукттарынын белеткелдерин күрүнө плавин күсөдир база ол ышкан сүт саалдазын бедидер талазы-биле боттарынын алган хүлээлгелерин күсөдир хемчелерин областың көдө ажы-агынын ажы-ишчилери ап чорудар, өскө-биле көдө ажы-агынын күштүг көдөрүнүн болгаш бистин социалисттик Төрөөн чуртувустун күчүгүн быжылаарынын төрөңгө төлөптүг салышыкынын кирерлер.

ГРОДНО

Гродно областың колхозчулары, МТС-тер ажыдакчылары болгаш көдө ажы-агынын тускай эртемгерлери тараа болгаш көдө ажы-агынын өскө-даа продукттарын бүдүрү үндүрерин күдөдөрүнүн талазы-биле СЭКП ТБ-нын Пленумарынын шийтирлерин күсөттишкан, Совет Эвелелиниң Коммунисттик партиянын ХХ съездинде төлөптүг ужуражырга дөшт социалисттик чарыкты калбарташ турган, тараа белеткелдеринин күрүнө плавин хуусаа бетинде күсөткен. Күрүнөге тараа дузаалгазы үргүчүлөп турар. Боттарынын болдунар аргаларын санап көргөш, областың кол-

хозтары плавин ажы 570 муң пуд тарааны күрүнөге дузаары шийтирлөөнөр.

Бо үдө колхозтар, МТС-тер болгаш совхозтар тараа култураларынын ажаап алышыкынын доозу турар болгаш күзүн тарыр култураларын чаштырылганын идеялыг чоруду, 1956 чылдын чакы тарылганына үзөтүрүчү үрүп ап турар.

СЭКП ТБ-нын январь Пленумунун шийтирлерин күсөттишкан, областың колхозтары болгаш совхозтары иңтигин мал ажылынын продуктулуун бедиткен. 1953—1954 чылдарын ол-ла үзөндө

деңгезге 1954 чылдын октябрь 1-ден 1955 чылдын август 1-ге чедир үениң ишинде колхозтарда саап алган сүт 31 хуу хей, ол болза, бо чылдын сентябрь 1-де күрүнөгө сүттү арткан чылдазында 4,7 муң тонна хөйүгү дузаар арганы берген. Областың колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчылары мал ажылы хөгжүдериин плавин күсөдир, оң продукттуун бедидери дөшт, мал ажылынын продукттарынын белеткелдер болгаш садып алышыкынар плавин чогур үзөндө күсөдир дөшт демисеп турар.

КАЛИНИНГРАД

Калининград областың колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчылары көдө ажы-агынын узам ыңай хөгжүдериин талазы-биле партиянын болгаш чазактың төөгүтүг шийтирлерин күсөттишкан, Совет Эвелелиниң Коммунисттик партиянын ХХ съездинде төлөптүг ужуражыр дөшт, тараа белеткелдеринин күрүнө плавин хуусаа бетинде күсөткен. Күрүнөге тараа дузаары үргүчүлөп турар. Бо чылын областың кол-

хозтары 1956 чылдын чакы тарылганын бүгү шөдүнө чедир тараа болгаш өскө-даа култураларын сортуг үзөтүрүчүлөп боттарын бүрүп хандырар, иңтигин фондустарын тургузар болгаш колхозчуларын күш-хүннеринге тараа бээр дымла көдөдөр.

Ам үдө областың партия, совет болгаш көдө ажы-агы органдарынын, колхозтарынын, МТС-теринин болгаш совхозтарынын күженишиниңери көдө ажы-агы

ажыларын дурген доозарычче болгаш көдө ажы-агынын база мал ажылынын бүгү продукттарынын белеткел болгаш садып алышыкынар плавин күсөдирине утлган. Кукуруза ажаап алышыкынын болгаш силосагынын талазы-биле ажы областың колхозтарында калбарган, келер кыштагыдагы ажыдакчы малды бөдүн болгаш чулуктуг чөмөриин эргөкчү чугула куралдары-биле хандырар дөшт өскө-даа чөмөр белеткел үргүчүлөп турар.

Күрүнөгө кат-химистер дузаалгазы көвүдөп турар

КИЕВ. Украинаның садтары элбек кат-химистерин. Чер болганда кат-химистеринин массалык ажаап алышыкынын чоруп турар.

Байлак дүжүт колхозтарын күрүнөгө кат-химистер дузаалгазы көвүдөп турар. Чүгө сөөгү беш хонуктуг дургузунда белеткел болгаш садарынын чуруму-биле чүс муң центнер хире азы-бүрү

кат-химистерин дузаалаган. Тернополь, Сталислав, Станислав областарын көдө ажы-агы артыларын сядчылары сөөктүг кат-химистерин контрактациянын плавин өздөн ажы күсөткенер. Николаевтин колхозчулары планга көрдүнгөндөн беш ажы катан хөйүгү дузаалаган.

Республиканың колхозтарын эрткен

чылдын ол-ла үзөндө болаарга, 53 муң ажы катан хөй центнер кат-химистерин күрүнөгө дузаалаган. Олар шунту ий миллион центнер хире азы-бүрү кат-химистерин дузаалаар.

Украинаның совхозтарынын сядчылары эрткен чылдан ий катан хөй дүжүттү ажаап ап туралар. (СЭТА).

Колхозта удуртулган экижидер

ШАГААН-АРЫГ. («Шынын» мурр.). Ленин аттыг көдө ажы-агы эртели дүжүт ажаап алышыкынын Узуг-Хем районун колхозтарында мурнап эгелен. Күш-ажыдык ылаңгыг организастап болза, колхозта кичи четчир, оон ыңай айт машиналары, хол кадырлары (оңу бүрүн ажылаан болза) база-ла улуг күш болуп, дүжүттү чогур өйүндө чидирг чок ажаап алырынга биче өскө илгичи бээр турган.

Тарааы хөй, улуг колхоз болгаш ужурунда, Шагаан-Арыг МТС болуун кичээлгезин өлчө үргүчү күштелдирин келгенин база айтыр керек. Аяа 5 комбайн агрегаттары үргүчү ажылаан келген, ам ында 4 комбайнлар бар. Ол хире улуг күштү дүне, хүндө үзөтүл чок ажыдакчы кылдыр байдалы эгенден тура таарыптырган болза, бо хүндө ол колхозтуң тарааы доозулган турар ийи. Ону МТС-тин директору эш Гордей, колхоз баштаар черинин даргазы эш Кочук олар хандырбаан. Ажы-ишчи өскө удуртулганын түнелинде колхозтун ам-даа 1000 ажыг тектар тарааы сывында хараданччү үрелин турбушкан.

Кандың-даа ажыдык чедикшиинин болуру баш бурунгаар чорутулган орга-

низастык белеткелден улуг хамааржыры билгилер. Дүжүт ажаалдамын ол колхоз база МТС дыка четкес белеткенген дугайын ажыдакчылар бүтүрдин турар. Шымылгыг шаңнар кылдырмаан, эрги 2 шаңнарын септегени

Келир чылдың тарылгазын чар андарылгазының темпизин күштелдирер

Бистиң чуртун ажымы чоннарынның материяды чагай байдым улам-на экижидери-биле тарааның нити болган барааның продукцияның бүдүргелин көздөдир СЭКП ТК-ның январь пленуму колхозтарын, МТС-терин, совхозтарын кол сорулгазы кылдыр салган.

Бо чылын областың колхозтары, МТС-тери, совхозтары тарылга шөзүн калбаргын, оңу агротехника бедиң денелеге чорутпашан, тарааның чайгы ажаалгазынга кичтөөгөйни салганы-биле багай өвөс дүжүттү ажаан ап турарлар.

Ам үеде тарааны чидирг чокка, чогуур өйдө ажап алгыры-биле кады МТС, колхоз, совхоз бүрүзү келир чылдың тарылгазын белектели болур күсүк агыс чар андарылгазын кичтөөгөйни салгыр чуга.

Бистиң областың машина-трактор станциялары колхозтарга кур болган курулган черлерини дыка хөй гектары андарыл белектели, оң хөй кезин 1—2 катан үлдүрдө болбазырадыр чоруткан. МТС-тер ам күсүк агыс чар андарылгазын кичирген. Бо чылын бистиң областың колхозтары 47 муң гектар, совхозтары—барык 7 муң гектар күсүк чар андарылгазын белектели көрдүгөн.

Чамдык колхозтар чамын чакып тарып тараа культураларының дыка хөй кезин чызын ууар андарган черлерге тарааш, тарааның дүжүдүн эртең чылдарга куудатканнар. МТС-тер болган совхозтар амгы үениң техникасы-биле четчир кылдыр хандыртыган. Илчанган дарааныңда чылдың планын бүтү тарылга шөзүнө чедир санын черлерин баш бурунгаар белектели, андарыл алыр арга МТС, совхоз, колхоз бүрүздө бар болуп турар.

Күсүк агыс чар андарылгазын эрте чорудары өвөс ужу-дузалың. Эрте-андарыл белектели агыс чарга ө-ышы болган тараа үениңге херекиң шийгээлдиң чүдүдөр көвүдөр, тарааның илч-бүгү аарылганына, бок үнүштеринге ууар демиселдиң бугуу чепсө болур узурут.

Индир турбузе, бистиң областың МТС-теринде, колхозтарында, совхозтарында күсүк агыс чар андарылгазының темпизин чөгөтчир өжүм чоруп турар. Бо чылдың сентябрь 10-га чедир чар андарылгазының планын МТС-тер — 45,9 хуу, совхозтар чуга 13,0 хуу күсүткен. Илаңгыра совхозтар агыс чар андарылгазын чедир үнелейи, ол ажыды соңгаар чылдып турарлар. Чизээ, «Зягес» совхоз (директору эш Бересев) сентябрь 5-ке чедир агыс чар андарылгазының планын чуга 6,7 хуу, «Өвк» болган «УТКА 25 чымы» совхозтар — 9,4 хуу, «Бардык» — 17,1 хуу күсүткен.

Машина-трактор станциялары күсүк агыс чар андарыл белектели талазы-биле колхозтар-биле аразында чарган керээлери багай боттандырып турарлар. Бай-Тайга МТС (директору эш Луканин) 2500 гектар агыс чар андар турган сентябрь 1-ге чедир чуга 134 гектары, Бил-Хем МТС (директору эш Балабанов, кол агроном эш Федоренко) чуга 381 гектары андарган, амы планын — 7,0 хуу күсүткен болуп турар. Ол ышкан МТС-терден агыс чар андарылгазының планын «УТ-Хөл» — 24,7, «Ызыл» — 30,3, Бай-Хаак — 31,0, Тес-Хем — 42,0 хуу күсүткенер.

Күсүк агыс чар андарылгазын планын шалышкын күсүдир талазы-биле Шагаан-Арыг (директору эш Гордей), Чаа-Хөл (директору эш Стихарев) МТС-тер элээн күсүткенер.

Ленинскинниң ажылдап, олар планын 66,2—96,8 хуу чедир күсүдир алганнар. СЭКП-ниң XX съездинде чедипкиниң ужуражыр даш социалист чарышка кирбишаан. Чадаана МТС-тиң «Октябрь 30 чымы» колхозта эш Коланев бригадирээн трактор бригаданың трактористери күш-ажылдың бүдүрүчүлүгүн бедиңип, күсүк агыс чар андарылгазын планын кыска хуусада күсүдип, 606 гектар черин андарыл белектели. Илч-бүгү болза, күсүк чар андарылгазын нити темпизин областа кедергей өжүм чорутуп турар. Чизээ, бо чылдың август 25-тен сентябрь 1-ге чедир 5 хонук иштиңде Чадаана, Чаа-Хөл, Бил-Хем болган Тес-Хем МТС-тер чамдык гектар-да анык чар андарылгазын чорутпашан, а Кызыл-Мажадык МТС (директору эш Рагулин) чуга 54 гектары, Сары-Сеп МТС (директору эш Пашенко) — 101 гектары 5 хонук иштиңде андарган айтырга-ла ажалды темпизин бедиңе бээр. Ол-ла 5 хонуктуң иштиңде бүгү МТС-тер чуга 1503 гектар агыс чарин немей андарган болган.

Ажылдың нити темпизинде анык чамдык МТС-терде, трактор бригадаларында күсүк агыс чар андарылгазын шынары дыка куу. Чөөн-Хемчик районун Ленин атыг колхозунда Чадаана МТС-тиң ажылдап берип турар трактор бригаданың чамдык трактористери агыс чар андарылгазын шынарын куудалдып, черин чуга 7—8 сантиметр ханы кылдыр андарган илээр. Илч-бүгү фактылар өскө-да МТС-терде бар. Кыгган ажалының санын сүрер, күрүңө, колхозка улуг көтөр чедирин турар чамдык ак-сеткилдиң өвөс кижилер-биле шыгын демиселди чорутуу, оларын үрей кылган ажылды ка-тап эде кылдырарын МТС-тер директорлары, кол агрономнари, колхозтар баштаар черлери шыгын негээр узурут.

Механизатор бүртүзүнү харысалганын бедиңире-биле оларды кылган ажылдың санын болган шынарын колхозтарның агрономнари хөвү бригадаларының бригадирлери болган трактор бригаданың бригадирлери хуу-бүрү шыгын контролдоп, кылдыган ажылдарын чурум бугаар чогуур өйдө хуулар ап турарын чурумчу-дары эргежөк чугула.

Күсүк агыс чар андарылгазында ажылдап турар механизмдерин болган колхозчуларын культуруг чагай амдыралы, аш-чөмчү экижидерин кичтөөгөйни салып, оларын ортуңга социалист чарышты калбаргын, полн-массалык база организист ажылдары МТС-терин болган колхозтарның партия аге организациялары күштелдирип турган келир чылдың тарылгазын четчир санын эки шынарым чорудары өйдө андарып белектели чугула соругаларының бирөөзи болур.

СЭКП районнары, райкомнар, МТС-терин болган совхозтарның директорлары, оларның кол агрономнари күсүк чар андарылгазының темпизин дүрдө-диринче МТС-терин, совхозтарның механизаторларының күжүн таарыштыр өвилдээр, тракторларын бүдүрүчүлүгүн бедиңирин чедип алыр узурут.

Күсүк агыс чар андарылгазын чогуур өйдө, бедиң шынарым чорудары болган хөрүнүнү баш бурунгаар болбазырадыр — келир чылдың бедиң дүжүдүн чедип алыр дээн демиселдиң үнденин болур.

А. БИЧИЖИК,

СЭКП обкомунуң көдө ажыл-агый кидизиниң инструктору.

Череповец. Череповецте чаа тутунган металлургия заводу ажылдап турар бүдүрүгелерин өздүртүп турган. Илч-бүгү тоңа суугу бар. Дожа чаа деритлер болган ала-чурттуң бүдүрүгелерин аппарат-ралары-биле дериттин. Илч-бүгү ажыл механизацияланган болган автоматтыгына.

Чурукта: чаа дожаның нити хө-вири.

Фото С. Кропивицкийнин. СЭТА-ның фотохроникасы.

Бүдүрүлге практикасында

Кызылдың көдө ажыл-агый техникуму-нун үшкү агроном курунуң өренекчидери эштер Малая-оол, Шом-оол олар Сүт-Хөл районунуң Киров атыг колхозта боттары-нын өрөнүп эртең агроном термин эки шийгээлди алыр даш практиказын колхоз бүдүрүгелерин эрттирип турарлар.

Колхозтуң улуг агроному эш Борачев-тиң сүмезин бугаар көдө ажыл-агыйның илч-бүгү культураларының хөрүнүң канчаар улобренделерин, оң чайгы ажаалгазын база ситенин ө-чакыска ууар канчаар сарааттарын болган хоралакчалар-биле канчаар демиселдерин дугай-лында агрономдан практика-биле өрөнүп ап турарлар.

Практиканылар бүдүрүлге практика-ның планын, хуи демиселди база мал-дын кышкы, чайгы ажаалгазын, оң өздө-лөң болган продуктулуң чүдүн хамаар-жырын колхозчу малчынарга танышты-рып, беселеларын кылып берип турарлар. М. ОЧУР.

Клуб септелгезинче сагыш салыр

Чөөн-Хемчик районунуң «Большевик» колхозунуң клубу чоңуң культуруг төп одаа болбайт турар. Клубтуң эргелекчиси И. Чылбак-оол, көдө Советтин даргазы Дамдын-оол олар клубтуң ажылын сегидери, оң кышка ууар септелгезин кылы-рын бодавайн турарлар.

Клубтуң кырышан, оң даштыкы экич чок, соңгалары септетимен, база шала-зының бар-чогу-даа билиңне, доврак-дооун алдында бастырган. Колхозка олар ыш кылдырып алыры-биле 1197 рублди берген деп турар хирезинде-ле, мынчага чедир чангыс-даа кубометр ыш белекте-тимен.

Клуб бодунда хөй санын оң фонду-ларыг библиотеканы, ам ол ажылдада кирбейи шыгызга чыгыш турар.

Клуб ажылы бо хире багай турда район-нуң культура кидизиниң эргелекчиси эш Балакин ону көре тура хемчег албаан.

Чоңуң культуруг дыйтанымалыктын төп одаа болур клуб ажылчы кичтөөгөй са-лып, ону ажылгага киирери негетинин турар. М. ЧУЛУДУМ.

Парлатын маан чагааларның изи-биле

Танды районунуң «Кызыл партизан» көдө ажыл-агый артелинде партия аге организацияларының секретары эш Даржааның дүжүт алаан алышкынының болган күрүңеге тараа дүжүлганын база мал чөм-чери белектелирин харысалгалыг кам-паниаларының үезинде партияның орга-низист болган масса-политиктиң ажыл-дарын кошкандын, арагаже хандып тур-арын илередиң, көдө бизикчи «Шин» солуң редакцияга чагаа бизең. Ук чагааның изи-биле хыналда чорударын СЭКП Танды райкомунга редакция мездэ-лээн.

СЭКП райкомунуң секретары эш А. Зай-цевтиң редакцияга дынатканы болза, эш Даржааның дугайында айтырмын колхоз-та партия организандыктын бюронуңа чугаалашкан, партияны масса-политик-тиң ажылы күштелдирер талазы-биле хөм-челерин алган болган эш Даржаа пар-тия талазы-биле хөмчөг хулаэткен.

Эрзин районунуң «Кызыл сыйдыс» кол-хозунда комсомол аге организация секретары эш С. Назынның колхозчу комсомолчу-лар болган аныктар ортуңга организа-цияны ажы чорутушын, колхоз ажы-лыгын киришпей, үргүлчү арагалал турарын көдө бизикчи «Шин» солуң редак-цияга чагаа бизең. Ук чагааның изи-биле хыналда чорударын ВЛКСМ-ниң Эр-зин райкомунга редакция мездэ-лээн.

ВЛКСМ райкомунуң редакцияга дынат-каны болза, чагаа айткан фактылар ыш болган, эш Назынны комсомол аге организация секретарындан дүжүргөң, комсомол талазы-биле хөмчөг хулаэткен.

С. АЛЕЕТ,

«Шынның» корреспонденти.

Польшада культураның социалистиг утка-шынары дээш демисел

Роман ВЕРФЕЛЬ

«Трибуна люду» солуңнуң кол редактору.

★ ★ ★

1949 чылдың январьда Щецинге Польша чогаалчылар өвилдирин съездин болган. Ол съездине социалистиг тургузуш-кунуң байдаларына польша литерату-раның хөгжүдөлиниң оруктарының дугайында айтырыг талазы-биле калбак дис-куссияны чоруткан. Съездиниң киржикчи-лери польша литератураның хөгжүдөли-ниң кол угламышыны бозур социалистиг реализмин чогаалдыкты методу даш чангыс ай савалдарын чуга-аллааннар. 1951 чылдың чамында Варшавага Польша эртемниң ажылдакчы-ларының бирги конгресс болуп өрткөн. Польшага социализм тургузушкуну-биле эртемни холбаштырарын, билиңниң бүгү айтырларының ажылды эртем шийгээлдериниң мураакчы болган эд шын методу болур диалектиг материалламин шийгээл-дүгуйында эртем ажылдакчылары-ның күзөл-соруун конгресс демдеген көр-гүскөн.

Бо ийи болушкуннар болза польша ли-тературага болган эртемге үдэниң өскө-рилгелер болганын, ажылчы агындың ол фронтга агып тургунуң, социалистиг идеологияның буржуа идеологияны ажиң тилдөөгөйни илгелгээшкени болган.

Ол үеден бээр эртем чылдары культу-ра болган эртем ажылдакчылары ажылчы агып болуун агып тургунуң долу шийгээ-ли алаан даш, Польша эртем чуртка со-циалистиг тургузушкунуң илгелгээл-дүгуйында болган дузалыкчы болуун даш, литератураның болган уран-чүл-дүн чогаалдары калбак улус массалары социалистиг буга кижизилериниң күжүгү чөпсө болуун даш үргүлчү база шыгын демисел чоруп турган. Ол демисел биске улуг чедипкинерин берген. Чуртта тур-густунган эртемдер Академиямын бистиң эртемниң планын хөгжүдөлиңге, польша эртемдериниң ажылы социали-стиг тургузушкуну-биле хань харлашты-рыныга күчүлүг савалдары көртүскөн. Эртем беш чылда польша литература бед-ик уран-чечен үнелиг, социалистиг иде-ология сипиннен, бистиң индустриалык идеяг кижизилгезинге ууар рольду ойноп турар дыка хөй чогаалдарын бер-ген.

Литература талазы-биле биске Игорь Не-верский «Федимоздан» демдегелдер, Шолг Круковскийниң драмы (шиши), Шылгартрай революстү шүлүкчү Владис-лав Броневскийниң элээн хөй чаа шүлүк-тери ышкан, индиг чечен чогаалдар кес-түп келген. Бандытың, Домбровскийни, Браунуң, Яковлевскийни, Коньковскийни, Махтың, Пуутартеиниң, Сидор-Рыль-скийниң, Чешкович чогаалдары амгы Польшада шыгын чорукту көртүскөн. Стрыйковский, Жуковский, Жулавский олар депшиге даш, ажылчы чоннарын национал база социализм хосталганы даш бүгү делегей демиселдин тематиказын дийм көргүзүп бизеңнер.

Польша культураның болган эртемниң социалистиг утка-шынарын багытталы демиселдин чорудуузында бистиң бурун-гаар улам ийи тилгелгизим шийгээлчи-ниңиңиң дыка мондактап турар чамдык калымышына база-ла илгеринен. Олар чүтүн-лаа мурунда марксизм-ленинизмниң өрөдиги догматиктиг болган чангыс-ай ажылдагында, а ол ышкан культура болган эртем айтырла-рын шийтирлерде холгаарлап, админист-растара чоруктар илгерини турар. Ин-диг индиг чамдык калымышына бистиң чаа литератураның чоңун улаан-болалың хөйрөлөп тургузарының чидик чөпсө-лүрүңга мондактап, ол литератураның кижизилгичи рольду куудалдып турган.

Польшаның Каттышкан ажылчы парти-занының ТК-зының үшкү пленуму индиг ажалыг бюрократыг калымышынарын шийтирлэп ажып тилгелгизим, бистиң ажылчының бүгү айтырларына партияг амдыралдык ленинчи нормаларын сагмырын эргежөк чугуламын айткан.

ШКАП ТК-ның пленуму эртем болган культура ажылдакчыларын кичтөөгөй-нин ажылды эриг методтарын шүгүмчүл-дөк анализилен көрүтүп, догматизм болган чангыс-ай көөр чорук-биле демиселдерини, культура тургузушкунуң айты-рыларына административ, дөмөйөң көр-гөр кандыг-даа орджажыкчыларын чалдырышын, чогаал ажылдакчылары-ның үргүлчү идеяг өздүдөлини дугайы-нда, оларын массалар-биле харылаан-дык бижыргалар дугайында сакгы салыры эргежөк чугула деп айткан.

Литератураның, чуркчуларны аразы-нда, Польшаның эртем ажылдакчылары-ның аразында өвөс-даа болза эртем бол-ган литература адырында бистиң ажылы-мыстың чедипкинерин болган чөп-пестерин дугайында негетгей дискус-сия калбарган. Парладала, малаңгы ли-тературтуң парладала, ол айтырларга хамаарышкан өвөс эвөс статьялар пар-тияныктың. Ол дискуссиялар культураны хөгжүдөлиңге элээн хөй эки түнөөдөрн бергилең: схематизмин болган догма-тизмниң чамдык илгелгээшкенин чал-датынган, социалистиг реализмин кызы-гарлап кызылалдып турар псевдомаркс-исч теориягыштарын сойгалап, буруу шалкан, кийи төрөлгөтөңн эртем болган

культура адырында чедип алган бүгү депшигелгиз чедипкинерин эң долу ажылдагышың эргежөк чугуламынче кичтөөгөйни салган. ШКАП ТК-ның үшкү пленумуң шийтирлерин чөпсө азы кы-ры-биле күсүдип турарына чедирин тур-гар чөптестер-биле холбаштыр, литерату-раның болган эртемниң чамдык ажылдак-чыларының аразында ага чедир буржуа идеологияны савалдарында төнүзүңге чедир адырылбаан чорукту хөмчөлөп тур-тар, оң түнөөдө бистиң чамдык ажылдакчыларымын партияны шүгүмчү-ла канчал-даа таарышпас орук чөк үе-лерде турар чоруктарын хөмчөлөп турар чамдык калымышынарын илгертен.

Польшаның төнүзүңдө болган чогаал эртемниң төнүзүлү болушкунунарын агы-гыч анализилен үрөзүн, агылым нити-ледик удураанышкы характерин чакы-рыш, национал культура бүртүңдө ийи культураның дугайында ленинчи өөредиг-ни күрүңгө болган культураның «чан-гыс-ай агымышыны» эскерткен теория-ны-биле согуруун орджажын турар чамдык чугаалар тургулаан. Польшаның шийгээрлиг депшигелгиз төнүзүлү Де-ледикиң ужу-уткамын куудалдып турар база реалымын төнүзүлү Гофманниң иде-алдып турар бистиң чамдык төнүзүл-гизиниңиң статьяларын бар тургулаан. «Нау-ка польска» деп журналга XIX чүс чылдың бирги чартымын крепитистиг-буруузы-г, либералчы псевдопатриотизмин реал-ымын характерин көрбөй турган орджа-жыкчыларын турган.

Бистиң төнүзүлгизиниң болган литере-тургуларынмын хөй-чурууңуң талазы-нда ол ирик орджажыкчыларга шыгын ойтур шавымышынарын таары-штырган.

Литература дугайында эртемде, литере-тура шүгүмчүлгизинде болган литерату-руг чөпсө-чогаалда байдал элээн берге бойдалдыг ышкан сагындарын турар. Бо адмрга база-ла кол эргалде болган. Литератураның болган уран-чүлүгү мураак-чы төлөөлгизиниң социалистиг реализм методу даш тодаргай орукта туру-ланнар. Ол болза бистиң улуг чедипкини-вис болур. Эске талазында, мала-ла бо адмрга амылга чедир схематизм, догма-тизм ажыл-хөмчөлөп алаа дөмөйөң көөр, холгаарлап, коммандалар чоруктар хөй турган. Оң түнөөдө маваз тода өвөс чүдөдөр, идеяг шавымышыны дыка хөй турган, ол байдалды өсө идеология-ның катан тилгелгизим, биске элөөнөш-көк савалдарың тыпыгына таарымы-чалыг байдалды тургузуп турар.

Биске эсе ол болушкунунара мөң-өмөшкөн хөмчөг чок, кандыг-бир бүдүн сис-темалары болган концепциялары чок. Илч-бүгү-даа, бир өвөс бистиң «Жиде ли-тература», «Шлегенд культураның» бол-ган «Новая культура» деп литератураг журналидарымыска сөвөгү айларда пар-тияныктың чамдык статьяларын юмчуур болза, бир өвөс литература ажылдакчы-ларың чорудуу турары дискуссияларды дийнээр болза, өмчү эртер үргүлчү болган хоралыг элээн хөй концепцияларын бери биддингир.

Ол кандыг концепциялары? Чамдык статьяларга болган чугааларга Польшада болган революцияның харак-теринге хамаарышкан чамдык булдуушкуну-нарын үндүрүп турар. Бистиң чуртуу-ла революциянык тилгелгизим, польша улус массаларың күштерин идеягиде-рине, оларын энергиязын хайындары-ныга Польшаны хостарына Совет Ар-миянык канчал-даа ажал улуг рольду ой-нааны биддингир болгай. Оң-биле хол-баштыр Польшада болган революция улус массаларың хөй чылдарда демиселдин өөскүп үнени, улус массалар ол револю-цияга тилгелгиз хандырган күштү бер-гени маргандажок. Ол ийи факторлар каттышкан Польшада болган революция-ның тилгелгизиниң тодаргай хөмчөлөп тодараткан. Ол факторларнык кайы би-розиян оңи каап болбос.

Польшада улусу эрге-чагырганың кү-чүлүгү шийтирлэп фактору болур улус массаларын кым көрбөй бээр болур, ол кийи бистиң революцияныктың биске болган практика кырынга буржуазиянык үдөдиринге дүжүп беритер. Польшага болган революциянык кол күжү болур улус массаларың шийтирлэп ужу-ду-залың, оларын агычы күжүн кым билбейн бээр болур, ол кийи буржуазияга хама-арыштыр база улустуң культураның, оң кызымышынага хамаарыштыр серемчи-лени хөгжүдүп шиддас. Чурттуң ку-льтуруг амдыралыңга реалымын буржуа идеологиянык савалдар, ол савалдарын айылы бистиң парлагалымын чамдык савалдарына үнүп турган.

Агты демиселдиң утка-шынарын, культураның агычы уткамын билбес чо-рук эртем он чылда польша культурага болган үдөниң эргилдениң ужу-утка-зын чедир үнелесинге азы ону шүт чөк деп көрүңге, культураның чедипкинине

риң куудалдырында чедир. Индиг ажал-дыг ут-шиг «Жиде культураның» со-лууга парламент болган, а ол малаң «Шлегенд культураның» жур-налга парламент Сандайарың статья-ларына өскүзү-биле бар болуп турган.

Литература болган уран-чүлү айтыр-ларының талазы-биле чамдык чүдөдөргө культура фронтуну: эртемни, литерату-раны болган уран-чүлү партияны удурут турарының дугайында айтыр-мын шын өвөс чырыдып турган. Ажалыч массаларың мураакчы отряды болур ажалчы агындың партияг национал культура нитиңде социалистиг тургу-зушкунуң хөрөңгө бараан болуун, со-циализмин медреселди тургузушкунуң кижизитсин дээр дугайында сакгы салыр чүдөдөргө. Марксизм-ленинизмниң ол айтырмын хамдып турар формула-рына бистиң парлагалымын үнүп тур-ган. Чизээлгере, ол краков критик Фо-лерниң чугааларына хамааржыр.

Уран-чүлүдү теориямын талазында ууат частырыларын база-ла илгел-ден. Польша уран-чүлүчүлериниң аразы-нда уран-чүлү чогаалдык ажылдакчы-ларың чүдө кызы болууңуң хөрө кыл-дыр көөр болду туруп турган. Буржу-азыг эртем уран-чүлүдү бурун дүш-кө концепцияларын көдүрүп үндөр-лөө орджажыкчыны бистиң чогаалды-кы ажылдакчыларымын хөй нурууу шийтирлэп удураанышкынын таарыш-тырган. Илч-бүгү «Шлегенд культу-раның» журналы армянарына чорук-кан «чечен формация» деп алап турар дискуссия индиг үеде болды өөскү-рин орджажкан үнер дыйналы турга-нын минер хөмчөг.

Польшаның ажылчы партизы культу-ра фронтунга буржуа идеологияны да-гынан хадай беринге уду шийтирлэп демиселди чоруда берген. Партиянык Төп Комитети бо адмрга оппортунист үкөө-нүн (хайтымышыны) илгөөшкенин бари айтыкан болган индиг индиг калымышынарга ууар шийтирлэп удураанышкыны бери эртемде, ли-тература болган уран-чүдө ажылдап тур-пар партианың бүгү кежиңгирини кий-гирган. Литература болган уран-чүдө буржуа үеде-болгалар-биле демиселди шыгын үдүрүлгизим, бистиң эртемде-ривис, чогаалчыларымын, критиктерине болган артистерине бо демиселге ботта-рының үдөдөргө хань билгенин ам бесип демдеген болур.

Бо айтыры талазы-биле дискуссия чо-гаалдыкы организандыкты дама дийрип үдүрүлгө. Бо чылдың июнда болган Польша чогаалчылар өвилдениң калбак пленуму болза буржуа идеологияны канды-даа илгөөшкенин хөмчөлөп ууар улуг үдүлүшкүн болган. Ол пленумга бистиң чамдык чогаалчыларымын болган кри-тикериянык частырымын үеде-болгалар-нын Ева Пуутартеиниң илгелгизим, Круковскийниң, Дрезновскийниң болган өскөдөр-даа савалдарың шыгын анализилен шүгүмчүлгизим. Культура болган уран-чүлү талазы-биле чөвүдөлдү чокка чаа болган социализм кылгалаан илгел-келер болган савалдар бистиң чедип-кинериниң куудалдыр даш чүткүдөргө уду уланган.

ШКАП ТК-ның үшкү пленумуң ай-тырмышынарын амдыралга боттандыр демиселде-даа, буржуа идеологиянык кат-тан тыпты келиринге уду демиселде-даа чедипкинер болза, чуга баштайгы чедипкинер болуру тодаргай, ажалды хөй нурууу ам-даа мурунда. Тодаргай анализиленкиниң аргамы-биле база фак-тыларын үндөүңгө ол концепциялар-ның хоралым болган частырымын хөмчөг кырынга көрүңгө, оларга алып, азын чоруп кижилерин шүгүмчүл бүдөдир хөмчөг, частырыларын эдип ап шиддас-тарын долгу-биле агыткан, чылча шавар хөмчөг. Оң чуга үргүлчү күженин-киниң идеология ажылының түнөөдө кылып ап болур.

«Эртемниң эң эки чаңчыларын өңкөр чагайы-бил

